

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

5 An quartum præceptum, de honora[n]dis parentibus congrue tradatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

ARTICVLVS V.

Ytrum quartum præceptum de honorandis parentibus, congrue tradatur.

- Arg. 1.** **D**utius nos præcedentes quaestiones remoratae sunt. Hæc autem de quarto præcepto facillime expeditionis est. Arguitur nihilominus de more, quod non fuerit congrue positum. Præceptum, quantum ad pietatem attinet, quæ est pars iustitiæ, non quidem directa eius species est, sed potentialis. Sunt autem multæ aliæ similes iustitiæ partes, vt habes apud S. I. hom. 2. 2. q. 80. vt obseruantia, gratia, veritas, &c. non ergo hoc tantum debuit poni affirmatiuum præceptum sed similitum virtutum insuper alia. Secundo, Non solum parentibus verum & patriæ, & sanguine coniunctis debetur ex pietate cultus, ergo mancum fuit præceptum, quod solos parentes colere iubet. Tertio, Neque parentibus solas debetur honor, verum & sustentatio, ergo & in hoc fuit etiam mutilum, quod solum honorem expressit. Quarto, neque causa illi subiuncta, videlicet quod parentibus morigeri erunt longæui super terra, vt legitur Exod. 20. in vniuersum verum habet, inuenias enim parentibus, obedientes, eosdemque tenera ætate luce sublato, videntesque contra multos rebelles qui longo fruunt senio, non ergo congruenter positum est. In contrarium facit scripturæ auctoritas.
- Conclusio**
in sua.
Probatio.
- Quæstioni** vna satis est conclusio breuissima. Congruentissime tribus præceptis dilectionis Dei, proxime quartum de reuerendis parentibus, subiunctum est. Probatum, præcepta primæ tabulæ dilectionem Dei, vt dictum est commendant, & præcepta secundæ, dilectionem proximi, inter proximos autem maxime proximi sunt parentes quippe quibus id, quod sumus secundum Deum debemus. Sunt enim particula re principium nostri, sicuti Deus vniuersale omnium, ergo locus huic præcepto debetur, proximus loco est diligendi Deum. Est enim pietas in parentes illi, quæ Deo debetur, adeo affinis, vt 8. Eth. Arist. composite dixerit, Dijs & parentibus neminem posset æqualia rependere. Et Cicero in Oratio ne post reditum. Parentes inquit, charissimos habere debemus, quod ab his nobis

vita, patrimonium, libertas, ciuitas tradita est, in primis autem Deum, cuius beneficio hæc omnia tenemus.

Circa materiam ergo primi argumenti id animaduertendum est quod in capite libri octauo luculentius exposuimus, videlicet partes iustitiæ alias esse specificas, vt distributiuam, & commutatiuam, alias vero potentiales, hoc est illi annexas, vt puta quæ cum non integram habeant rationem iustitiæ, non directe ei subduntur, sed tamen propter aliquid vtique commune reducuntur ad illam. Ratio nanque iustitiæ est, esse ad alterum, cui æquale debito reddatur, religio ergo conuenit cum iustitiâ, quia est ad alterum, puta ad Deum, cui tamen nequimus æquale reddere, atque in hoc deficit a iustitiâ. Ad religionem autem spectant præcepta primæ tabulæ, quæ est virtus annexa iustitiæ. Pâri ratione pietas, quæ est ad parentes, quibus æquale reddere non possumus, est pars potentialis iustitiæ. Et similiter obseruantia, quæ est reuerentia hominibus ad virtutem exhibitâ. Nam neque virtuti æquale præmium reddi ab hominibus valet, vt 2. Ethic. est apud Arist. Quare hæc virtus ad quartum præceptum reducitur, sicut supra in illo verbo adnotauimus, L. c. 19. Coram cano capite confurge. Liberalitas autem alio poplite claudicat, ne sit prorsus iustitiâ, nepe, quod in beneficijs conferendis versatur, quæ non sunt debita, sicuti & grâ quæ non ratione debiti, sed ratione honestatis beneficia repensat. Hæc ergo omnia reducuntur ad hoc præceptum. Iam enim superior quaestione dictum est in Decalogo, illa præcisio debuisset locari, quæ absque vilo sapientum officio, elicere ex naturæ principis ratio posset, nisi vbi nubila esset, hæc autem nonnullis sapientum adminiculo opus habent, quo plene percipiuntur, præterquam quod filiorum debitum ad parentes, cunctis est mortalibus commune, reliqua vero, spalia, sub gñali vero spalia militant. Ad secundum ad eundem prope modum respondetur, quod ratio quare patriæ, & sanguine agnatis, atq. alijs necessarijs nostris debitores sumus, parentes fuere, qui nos tali loco & sanguine genuerunt, & ideo cum præcepta Decalogi, vt dictum est, sint prima legis principia, abunde patet, eos pro cunctis nominati sunt. Et eodem reducitur solatio tertij argumenti, nempe quod honor

Ad p. m. u. g.

Ad sed. dom. Ad no. u. g.

pa.

parentibus ac cunctis filiis per se debetur, siue locupletes sint siue egeni. Sufficientatio vero accidit, ut debeatur, dum parentes egeni, ad ea autem quæ sunt per se, ea reduncuntur que accidunt. Ad quantum nemum respondeatur, congruentissimum, ut superiorique exposuimus, propositum fuisse huic mandata premium longauæ vitæ, ut Gregorius forique supplicium breuis. Vnde Paulus ad Timotheum 4. Pietas ad omnia utilis est promissio nem habens vitæ quæ nunc est, & futura. Nam cum vitam a parentibus secundum Deum susceperimus, qui gratus illis est, meretur non solum æterna potiri, verum & temporalium sibi augeri: qui vero ingratus, illa orbari. Ob idque adeo Solon, ut Cicero pro Sex. Amerino refert, nullum patricidij supplicium constituit, cuius causam interrogatus respondit, se id neminem facturum putasse. Romani autem intelligentes, nihil esse tam sanctum, quod aliquando non violaretur audacia, supplicium in patricidas quæ maxime congruens excogitarunt, nempe ut in culeum inluti in flumen deiceretur, ut his rebus omnibus de repente carerent, nempe elementis ac bestiis, ex quibus omnia nata esse feruntur, videlicet ne cælum viderent, nec solem, neque vero aquam tangere, neque ætrem ad respiciendum, neque terræ eius cadavera maderentur, neque adeo obijcerentur feris, aut bestiis, ne videlicet tactu suo, aut elementum aliquod ob bestiam pollueret, qui se in immo nilimo scelere polluisent. At vero quoniam neque presentia hæc habentiaque bona sub merito cadunt, neque aduersa mala satis sunt ad expianda peccata, ut Deus occulto iudicio quandoque fiat, ut boni exiguo hoc premio careant, & mali supplicio, quippe quos auctiora in altero manent seculo.

ARTICVLVS VI.

Utrum sex reliqua præcepta conuenienti ordine, & modo tradantur.

Primum arg. 1. De reliquis sex præceptis satis supra dictum est, se ne ab ordine illo excludamus arguimus, quod non sint sufficienter tradita. Primum sic. Alia sunt præter homicidium adulterium furtum, & falsum testimonium nocumenta, quæ ciuibus inferuntur,

diminutus ergo fuit numerus. Secundo Cõcupiscentia in nono & decimo præcepti aut accipitur pro sensualitatis motu, secundum illud Iacobi 4. Vnde bella & lites in vobis? Nonne de concupiscentijs, quæ militant in membris vestris? Aut pro voluntatis consensu, ubi peccati ratio consummarur, & pariter virtutis ac meriti, secundum illud Sap. 6. Concupiscentia sapientiæ perducit ad regnum perpetuum, sed prior quidem prohiberi non potuit, quia nature corrupte naturale est cum ratione pugnare, secundum illud Pauli, Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, alias sensualitatis commotiones essent mortalia peccamina, quod est falsum. Secunda vero vno quolibet præcepto prohibetur: Qui enim prohibet homicidium, vna prohibet & eius voluntatem, nihil ergo opus habuit peculiaris mandato. Tertio denique Homicidium adulterio & furto grauitate antecellit, non autem seorsum prohibita est eius cupiditas, non erat cur aliorum concupiscentiæ seorsum inhiberentur. A parte contraria pugnat auctoritas ipsa legis.

Ad questionem postea, que superius explicata sunt, persfacilis est responsio, que vnica conclusione continetur, Sex præcepta debita ratione prohibitionis tenore posita sunt. Probatur. Due sunt partes iustitiæ, facere bonum, a maloque recedere. Primum autem non cunctis promissum per se debetur, sed personis certis, cui autem possibilissimum debetur, est Deus.

& secundum illum, parentes sed tantum iniurijs & vi minime ledere, omnibus debitum est, ob idque post primam tabulam quartumque mandatum, quibus ea præcipiuntur que Deo parentibusque debentur, optime nocumenta respectu omnium in vniuersum prohibentur. De distinctione autem, numero, ordine, & triaditione eorum, deque singulorum grauitate, satis superque questione superiorum discretum est. Quod si de numero adhuc heres, eo quod cum alia multa præterquam parentibus & consanguineis, alijs et debeantur, secundum verbum Pauli, Reddite omnibus debita, cui tributum, tributum, & debuerint & alia adhiberi affirmatiua præcepta, respondetur, quod cum Decalogus primordia solum modo continent legem, non dicebat in ipso nobis tradit nisi, ea que vniuersis mortalibus communiteratione debita sunt, & talis est honor, que

Arg. 3.

Conclõ

Probõ.

Scriptus.

Soto
iure
regius
3
DIE
13